

Budget 2019:2

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Omvärldsanalys	3
2.1 Förändring i budget 2019:2 jämfört med budget 2019:1	4
3 Indikatorer och uppdrag	5
3.1 Människor möts i Borås	5
3.2 Företagandet växer genom samverkan	6
3.3 Livskraftig stadskärna	6
3.4 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande	7
3.5 Goda resvanor och attraktiva kommunikationer	8
3.6 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt	9
3.7 Ekonomi och egen organisation	9
4 Nämndens verksamhet	11
4.1 Stadsledningskansliet	11
4.2 Ekonomiskt sammandrag	11
4.3 Nämndens uppgift	11
4.4 Ekonomiska förutsättningar	11
4.5 Verksamhet 2019	12
4.6 Kommungemensam verksamhet	28
4.7 Ekonomiskt sammandrag	28
4.8 Nämndens uppgift	29
4.9 Ekonomiska förutsättningar	29
4.10 Verksamhet 2019	29
5 Verksamhetsmått	32
5.1 Bostäder	32
5.2 Egen organisation	33
5.3 Sysselsättning	33
5.4 Handel och företagande	33
6 Investeringar	33

1 Inledning

Kommunstyrelsen leder förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnder och de kommunala bolagens verksamhet. Kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomi, och särskilt ägna sig åt målsättnings-, framtids- och uppföljningsfrågor samt strategiskt arbete.

Kommunstyrelsen har ett i kommunallagen särskilt reglerat ansvar för att hålla övriga nämnder under uppsikt, vilket även omfattar de kommunala bolagen samt eventuella kommunalförbund som kommunen är medlem i. Kommunstyrelsen ska även arbeta med intern kontroll. Uppsiktsplikten är av yttersta betydelse för en god ledning och styrning av Borås Stad.

2018 har inneburit ekonomiska utmaningar för Kommunstyrelsen då det tidigt konstaterades att nämnden fått en otillräckligt uppräknad ram efter omorganisationen med bland annat tillförda verksamheter och hyres- och städkostnader. Ramen kommer därmed att justeras i 2019 års budget med 1,4 mnkr för att hamna i balans. Hyra för fullmäktigesalen kommer att finansieras via Kommunfullmäktige.

Juridikavdelningen har under 2018 utökats med en juristtjänst till följd av ökad efterfrågan av deras tjänster. I budget 2019 tillskjuts 25 % av tjänsten då resterande 75% finansieras av de kommunala bolagen.

CKS, Centrum för kunskap och säkerhet, utökar med ytterligare en utredartjänst i sitt arbete mot organiserad brottslighet vilket innebär att budgeten tillförs 700 tkr.

Borås Stads kameraövervakning, och därmed kostnaden för denna, ökar för varje år vilken kommer att fördelas ut på berörda förvaltningar via CKS from 2019.

Beslut har tagits om uppstart av ett Servicecenter vilket kommer att generera 800 tkr till budgeten.

Inför budgetåret 2019 kommer Kommunstyrelsen att bestå av åtta kommunalråd och lika många politiska sekreterare. Denna utökning beräknas till 5,84 mnkr.

Näringsliv kommer att bistå en satsning på Ung företagsamhet och tillförs därmed 500 tkr 2019.

2 Omvärldsanalys

111 000 boråsare i världen.

Antalet invånare i Borås var vid senaste årsskiftet 111 026 personer – 55 775 kvinnor och 55 251 män. Och antalet ökar. Sannolikt kommer det att bo 30 000 fler boråsare i kommunen år 2035. Det kräver att vi bygger mer än 700 nya bostäder om året. Det kräver nya förskolor, skolor och fler platser i äldreomsorgen. Det kräver ny infrastruktur.

En prognos från SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, bedömer att det i landet behöver nyanställas 146 000 personer fram till år 2026 för att arbeta med äldre och funktionshindrade. Det är en tuff och svårlöst fråga för landets kommuner. Invånarna förväntar sig samtidigt en hög kvalitet på kommunens service, och de förväntar sig inflytande och en ökad valfrihet.

Sammantaget innebär det en utmaning för Borås Stad att i en allt tuffare konkurrens om utbildad arbetskraft rekrytera medarbetare med rätt kompetens, behålla dem och ge dem möjlighet att utvecklas och bidra till ett gott samhälle. Därför måste Borås Stad vara en god, konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare.

I en undersökning som citeras av Västsvenska Handelskammaren säger åtta av tio företagsledare att de tycker att en attraktiv stad är en konkurrensfördel när det gäller att rekrytera personal.

Så mycket bättre då att stadsutvecklingen i Borås befinner sig i ett expansivt skede, där debatten och diskussionen är livlig, invånarna engagerade och bilden av stadens expansion och framtid relativt samstämmig.

Ledorden för den växande staden Borås är ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, som de formuleras och definieras i visionen Borås 2025. Det kräver också miljövänliga transportsystem och resvanor, och regional samverkan för fler och snabbare transporter.

Den viktigaste frågan i detta sammanhang har länge varit, och är fortfarande, höghastighetsjärnvägen Borås-Göteborg via Landvetter flygplats. I början av juni kom beskedet från infrastrukturminister Tomas Eneroth: Det blir en ny järnväg mellan regionens två största städer, och därmed möjlighet att på allvar skapa den stora arbetsmarknadsregion vi så väl behöver. Regeringen har beslutat att satsa 3,8 miljarder kronor för att med start 2024 påbörja bygget av banan. Nu återstår bland annat frågan om finansiering av hela Götalandsbanan, och inte minst, att få till stånd ett centrumnära stationsläge i Borås, för att maximera nyttan av höghastighetsbanan och möjliggöra snabb jobbpendling.

Globalisering och urbanisering, liksom teknisk och annan utveckling förändrar snabbt förutsättningarna för hur vi bygger och organiserar vårt samhälle. Det handlar om allt ifrån nya handels- och resmönster till fordonsutveckling och nya logistiklösningar, områden där Borås forsknings- och näringslivssamhälle redan ligger långt framme. För att hitta svar på framtidsfrågorna inom offentlig verksamhet driver Borås Stad Innovationsplattform Borås, tillsammans med Högskolan i Borås och RISE.

I den omfattande rapporten Stora Jobbstudien (Kairos Future 2017) beskrivs hur digitalisering och automatisering i arbetslivet driver fram ett allt mer självgående och komplext system mellan människor och maskiner, men där paradoxalt nog också sociala och genuint mänskliga kvalitéer blir betydelsefulla och viktiga att både värna och utveckla.

Enligt SKL:s skatteunderlagsprognos från maj 2018 beräknas de senaste årens ökning av skatteunderlaget dämpas 2019. Den reala ökningen av skattunderlagen är lägre än den varit de senaste åren och beräknas bli ännu lägre för åren 2019-2020. Orsaken till att skatteunderlagen utvecklas svagare de kommande åren är att antalet arbetade timmar inte fortsätter öka när Sverige når konjunkturtoppen.

Samhällsutvecklingen såväl nationellt som regionalt och lokalt innebär utmaningar också av annat slag. Olika former av kriminalitet, utnyttjande av välfärdssystem, segregation och utanförskap påverkar samhället negativt på olika plan, inte minst lokalsamhället. För att motverka detta krävs bland annat ett samlat och systematiskt förebyggande arbete. Borås Stads Centrum för kunskap och säkerhet, CKS, fortsätter att i samverkan med andra myndigheter och organisationer verka för att det öppna demokratiska samhället förblir starkt och öppet.

2.1 Förändring i budget 2019:2 jämfört med budget 2019:1

Kommunstyrelsen har tagit beslut om att decentralisera de bemanningspooler som hör till Vård- och äldreförvaltningen och Sociala omsorgsförvaltningen från 2019. Belopp motsvarande de kommunbidrag som tidigare finansierat poolerna flyttas tillbaka till respektive förvaltning. Den pedagogiska bemanningspoolen ligger kvar centralt även 2019. En strategisk tjänst placeras på Stadsledningskansliet och finansieras av samtliga pooler.

3 Indikatorer och uppdrag

3.1 Människor möts i Borås

Målbild

Människor vill möta människor såväl i små som i stora sammanhang. I möten med andra utvecklas vi och får nya insikter. Välarrangerade möten och evenemang bidrar till en positiv bild av staden och stärker självkänslan.

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Målvärde 2018	Senast kända utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2025
Antal gästnätter i Borås.	215 448	212 000	215 508	220 000	220 000

Antal gästnätter i Borås.

Så nås målet för indikatorn

Vi mäter besöksnäringen i turistekonomiska effekter, där kommersiella övernattningar är en stor del av den effekten. 2010 målsattes att fördubbla de turistekonomiska effekterna fram till år 2020. Det skulle innebära en ökning på 8 % per år. För Borås del är attraktivare reseanledningar enda sättet att nå målet, t ex ett utvecklat besöksområde inom Borås Eventområde, Textile Fashion Center och framförallt ett ombyggt Kongresshus. Även evenemang är reseanledningar.

3.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
LOV-företagens ersättning och vilka regler som kan förenklas ska utredas.	LOV-ersättningen ses över varje år. Under 2019 kommer ersättning och vilka regler som kan förenklas att utredas.
Utreda ny yta för evenemangsområde	KS (genom Mark- och exploatering) ska tillsammans med berörda nämnder (bla FFN), föreningslivet, bolagsstyrelser (bla TME) definiera innebörden och behovet av ett evenemangsfält samt om det finns alternativa lösningar.
Söka ny yta för evenemangsområde.	KS (genom Mark- och exploatering) ska utifrån resultatet av definierat behov av ett evenemangsfält söka förslag på lämpligt område eller lösning för detta. Arbetet utförs i samråd med berörda nämnder (ex FFN, TN, MN).
Möjligheten att använda trygghetsvakter ska utredas.	KS (genom CKS) ska utreda möjligheten till att använda trygghetsvakter i Borås, dels genom att identifiera begreppet trygghetsvakter, dels klargöra gränsdragningar mellan polis, ordningsvakter och väktare samt utreda kostnader för användandet av trygghetsvakter.

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Kommunstyrelsen för i uppdrag att inrätta ett interreligiöst råd. Ett interreligiöst råd initierat av Borås Stad är ett sätt att erbjuda en mötesplats för dialog mellan kommunen och trossamfunden. Syftet med ett råd kan vara att lära känna varandra, att skapa förståelse för och kunskap om varandra samt att ta vara på varandras kunskaper och möjligheter i olika frågor. I arbetet med att inrätta ett råd, ska hänsyn tas till vad den utredning som startade 2018 visar.	En utredning är genomförd och kommer att redovisa till kommunstyrelsen.

3.2 Företagandet växer genom samverkan

Målbild

Borås Stads tillväxt förutsätter ökat företagande. Kreativ samverkan mellan näringsliv, akademi, kommun och andra delar av samhället bidrar till utveckling som skapar arbetstillfällen.

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Målvärde 2018	Senast kända utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2025
Borås Stad ska vara bäst av landets femton största kommuner när näringslivet betygssätter hur det är att driva företag i sin kommun.	3		2	1	1
Företagsklimat enl. öppna jämförelser (Insikt) - Totalt, Nöjd Kund Index	66	66	74	71	75

Företagsklimat enl. öppna jämförelser (Insikt) - Totalt, Nöjd Kund Index

Så nås målet för indikatorn

Beslutade förbättringsåtgärder från 2017 och 2018 fullföljs.

En plan tas fram för att det sammanfattande omdömet för företagsklimatet i kommunen, enligt Svenskt Näringslivs ranking, ska överstiga 4,0 och därmed gå från betyg *godtagbart* till *bra*.

Vid samhällsplanering ska hänsyn tas till förutsättningarna att driva företag.

3.3 Livskraftig stadskärna

Målbild

En attraktiv stad har en stadskärna som är levande under dygnets flesta timmar med en blandning av boende, handel och upplevelser.

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Målvärde 2018	Senast kända utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2025
Antal nyproducerade lägenheter av AB Bostäder	0	162	0	37	160

Antal nyproducerade lägenheter av AB Bostäder

Så nås målet för indikatorn

Kommunstyrelsen ger Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram detaljplaner för bostäder, markanvisar och säljer mark, och marknadsför Borås Stad och tillsammans med fastighetsägarna utvecklar kommunen samt bidrar till att ge finansiella möjligheter genom ägardirektiv. De kommunala bostadsbolagen ska även aktivt arbeta med sina befintliga nyproduktionsprojekt, och där finansiering sker i samråd med ägaren.

3.3.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Ett förslag för utveckling av Stora torget ska tas fram.	I ett första steg ska inblandade nämnder/förvaltningar och privata aktörer hitta ett arbetssätt kring utvecklingen av Stora Torget. När ramarna kring arbetet är satta kan ett gemensamt förslag arbetas fram.

3.4 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande

Målbild

Människors engagemang och initiativkraft skapar starka, attraktiva tätorter och en levande landsbygd.

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Målvärde 2018	Senast kända utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2025
Andel hushåll och företag som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s, %.	74,4	-	-	80	95
Antal nyproducerade lägenheter av Fristadbostäder, Viskaforshem, Sandhultbostäder och Toarpshus.	15	100	0	85	100

Andel hushåll och företag som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s, %.

Så nås målet för indikatorn

För landsbygden nås målet genom att målmedvetet och långsiktigt stödja Borås Fiberföreningar. Detta görs genom att ett stamnätsstöd på 6 mnkr beviljats till bredbandsbristområden, att kommunal borgen ges för fiberföreningar och genom att Borås Stad står för inmätning av fiberföreningarnas nät samt ger

dem fri tillgång till digitalt kartmaterial. Vidare stimuleras samverkan mellan fiberföreningarna i Borås med kringliggande kommuner. Dock är målvärdet oförändrat eftersom det finns tecken på en avmattning av installationstakten hos kommersiella aktörer och att vissa fiberprojekt har pausats.

För tätort består satsningen av att Borås Stad godkännt Borås Elnät AB:s affärsplan, att fibrera kommunens 21 tätorter.

Målet med åtgärderna för landsbygd och tätort är att nå det nationella bredbandsmålet att "År 2020 bör 90 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s". **Dock ska en stad av Borås Stads storlek och struktur kunna förväntas ligga på en nivå så nära 100 % som möjligt.**

Antal nyproducerade lägenheter av Fristadbostäder, Viskafors hem, Sandhultbostäder och Toarpshus.

Så nås målet för indikatorn

Kommunstyrelsen ger Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram detaljplaner för bostäder, markanvisar och säljer mark och marknadsför Borås Stad och tillsammans med fastighetsägarna utvecklar kommunen samt bidrar till att ge finansiella möjligheter genom ägardirektiv. De kommunala bostadsbolagen ska även aktivt arbeta med sina befintliga nyproduktionsprojekt, och där finansiering sker i samråd med ägaren.

3.4.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Arbetet med landsbygdsutvecklingens innehåll, organisatoriska placering och ansvarsfördelning ska utredas och tydliggöras.	Uppdraget genomförs genom att ytterligare klagörande inhämtas från politiken ang målet för innehållet i landsbygdspolitiken, vad ska vi åstadkomma. Därefter samlas en grupp från berörda verksamheter, FoF, SBA och Näringsliv som tar fram ett förslag på strategi, organisation, aktiviteter mm utifrån hur målet kan uppfyllas. Gruppen arbetar företrädesvis under våren med målet att kunna lämna en rapport efter sommaren 2019.
Vägföreningars/samfälligheters huvudmannaskap ska utredas med utgångspunkt från tidigare gjord utredning.	KS (genom Mark- och exploatering) ska utreda huvudmannaskapsfrågan utifrån tidigare gjord utredning. Tidigare utredning som troligen hänvisas till, 2017-00423, har inte beslutats om. Uppdraget torde därför innebära att först utreda och besluta om tidigare uppdrag, för att ha det som utgångspunkt för 2019 års uppdrag. Nya uppdraget ska sen göras i samråd med TN samt i dialog med vägföreningar, samfälligheter och ev Trafikverket.

3.5 Goda resvanor och attraktiva kommunikationer

Målbild

Goda resvanor med alternativa och attraktiva kommunikationer vid både korta och långa resor, minskar belastningen på miljön.

3.5.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Utveckling och förbättring av närtrafiken på landsbygden ska utredas.	Budgetuppdraget utförs i samarbete med Västtrafik och Västra Götalandsregionen där förbättring av Närtrafiken diskuteras och åtgärder för detta föreslås. Avgränsningar av hur en sådan förbättring ser ut och vilka personer som omfattas av utökningen av Närtrafik behöver definieras.
Hur hållbar mobilitet bäst kan uppnås ska utredas.	Arbetet med hållbar mobilitet innebär att hitta lösningar för att minska trafikbelastningen och koldioxidutsläppen samt bidra till att person- och godstransporter är fossilfri senast år 2045. Vi samverkar med berörda nämnder. Det pågående arbetet med trafikplan, ny teknik och staden som testarena ska också bidra till att uppfylla målet.
Kommunstyrelsen ska utreda införandet av anropsstyrd kollektivtrafik, så kallad närtrafik, även på helger.	Budgetuppdraget utförs i samarbete med Västtrafik och Västra Götalandsregionen där förbättring av Närtrafiken diskuteras och åtgärder för detta föreslås. Avgränsningar av hur en sådan förbättring ser ut och vilka personer som omfattas av utökningen av Närtrafik behöver definieras.

3.6 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Målbild

En resurseffektiv och ansvarsfull utveckling säkerställer att nuvarande och kommande generationer får en hälsosam och god miljö.

3.6.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
En koldioxidbudget för Borås Stad ska tas fram.	Kommunstyrelsen ska i samverkan med Miljönämnden utreda hur en koldioxidbudget kan tas fram för Borås Stad i syfte att driva och följa upp arbetet med att minska kommunkoncernens koldioxidutsläpp.

3.7 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Målvärde 2018	Senast kända utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2025
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	4,2	3,3	7,1	3	3
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	12,9	0	3,2	0	0

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Målvärde 2018	Senast kända utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2025
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag, %				55	60

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

Så nås målet för indikatorn

På en sådan liten förvaltning som Stadsledningskansliet utgör, påverkar enskilda sjukfall statistiken i hög utsträckning. Det är inte aktuellt att revidera andelen sjukfrånvaro i det längre perspektivet. I enlighet med vad som beskrivs i Stadsledningskansliets plan för lika rättigheter och möjligheter är tidiga insatser och åtgärder avgörande för snabb återgång vid sjukfrånvaro. Det är också viktigt att tidigt fånga upp signaler på ohälsa.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Så nås målet för indikatorn

Det finns ingen anledning för Stadsledningskansliet att använda timanställd personal, varför de framtida målen torde vara rimliga att uppnå.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag, %

Så nås målet för indikatorn

Friskvårdsbidraget är en viktig del i förvaltningens arbete med att stimulera medarbetare till fysisk aktivitet. Förvaltningen har redan idag bland sina medarbetare en hög nyttjande grad av friskvårdsbidraget och genom tydlig information via Intranätet och på arbetsplatsträffar kommer vi arbeta för att fler ska utnyttja denna förmån.

3.7.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Stödet till första linjens chefer ska förstärkas. En plan med tydlig struktur för hur detta arbete ska bedrivas ska tas fram.	Inledningsvis kommer en nulägesanalys att genomföras: Chefernas nuvarande förutsättningar kommer att kartläggas och beskrivas med hjälp av tidigare kartläggningar, projektrapporter samt aktuell statistik. Därefter kommer en arbetsgrupp att skapas som får i uppdrag att ta fram förslag på vad som eventuellt kan läggas till och i så fall i vilken form och till vilken kostnad. Detta formuleras i en plan för förstärkning av stödet till första linjens chefer.

4 Nämndens verksamhet

4.1 Stadsledningskansliet

4.2 Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019:1	Budget 2019:2	Förändring
Intäkter	79 690	79 690	83 904	80 617	3 287
Kostnader	-198 858	-201 513	-204 946	-197 828	-7 118
Buffert			-1 197	-589	-608
Nettokostnader	-119 168	-121 823	-122 239	-117 800	-4 439
Kommunbidrag	119 168	119 168	119 700	117 800	1 900
Resultat	0	-2 655	-2 539	0	-2 539
Akkumulerat resultat	15 681				
Nettoinvesteringar	23 900	-239 528	-1 000	-1 000	0

4.3 Nämndens uppgift

Stadsledningskansliet ska utarbeta gemensamma regler, normer och planer samt följa upp, utvärdera och utveckla nämndernas verksamheter. Det ingår också att bland annat arbeta med kvalitetsfrågor, informera om ny lagstiftning och huvudmannaskapsgränser. Kommunstyrelsen har även rollen som "koncernledning" med ansvar för de kommunala bolagens verksamhet.

Ambitionen är att arbetet ska koncentreras och renodlas till större strategiska ledningsfrågor och samtidigt överlåta åt nämnderna att självständigt hantera sina respektive ansvarsområden inom fastställda riktlinjer och ramar. Ledningen ska inriktas mot målstyrning i kombination med utvärdering och analys av nämndernas resultat.

Stadsledningskansliets enheter speglar också dess uppdrag: allmän kommunadministration, ekonomistyrning, personal/förhandling, samhällsplanering, mark- och exploateringsverksamhet, näringslivsfrågor, kvalitet/utveckling, kommunikation/marknadsföring, koncerninköp samt centrum för kunskap och säkerhet som arbetar för att förebygga oegentligheter och korruption.

4.4 Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för 2019 blir 117,8 mnkr. Nämnden har fått ett effektiviteskrav för 2019 på 608 tkr.

Utöver årlig uppräknings ingår det i kommunbidraget tillförda medel med 5 840 tkr för utökning av politisk organisation, 1 400 tkr för att hantera tidigare ej finansierade omstrukturerings, 800 tkr för Servicecenter, 230 tkr för utökning av 0,25 juristtjänst, 500 tkr för ung företagsamhet samt 700 tkr till en tjänst på CKS. 1 500 tkr tillförs ramen för Strategisk IT-utveckling enligt tidigare fattat beslut.

12 775 tkr förs över till Vård- och äldrenämnden samt till Sociala omsorgsnämnden då bemanningenheten decentraliseras till dessa nämnder. 500 tkr behålls för att finansiera det strategiska arbetet med bemanning.

Stadsledningskansliet har hittills tagit driftskostnaderna för stadens övervakningskameror. Från och med 2019 kommer kostnaden att fördelas ut på berörda förvaltningar. Även hyreskostnaden för fullmäktigesalen har belastat Stadsledningskansliet, men den flyttas till Kommunfullmäktige 2019.

Det har tidigare tagits beslut om att införa en samdistributionscentral och projektet är påbörjat av Koncerninköp. Det är beslutat men inte beloppsbestämt att medel ska skjutas till under införandet men därefter ska projektet självfinansieras.

Flera av de uppdrag som ges verksamheten ligger i budgetskedet helt eller delvis finansierade genom centralt avsatta medel. Dessa fördelas ut under året till de verksamheter det berör.

4.4.1 Jämställdhetsperspektivet

Kommunstyrelsen arbetar för att ha en jämställd förvaltning. Det arbetas löpande med detta och när rekrytering sker anställs personalen efter kompetens. Jämställda löner sätts sedan utifrån ålder, arbetslivserfarenhet samt utbildning.

Det ska råda nolltolerans mot sexuella trakasserier i Borås Stad, Personal och förhandling ska stödja arbetet mot sexuella trakasserier.

4.5 Verksamhet 2019

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Kommunledning					
Intäkt	36 693	36 693	40 709	37 370	-3 339
Kostnad	-168 671	-171 326	-176 686	-163 068	13 618
Nettokostnad	-131 978	-134 633	-135 977	-125 698	10 279
Personaladministration					
Intäkt	6 210	6 210	6 200	6 194	-6
Kostnad	-6 820	-6 820	-6 800	-6 794	6
Nettokostnad	-610	-610	-600	-600	0
Nämnd- och styrelseverksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-10 504	-10 504	-10 693	-16 533	-5 840
Nettokostnad	-10 504	-10 504	-10 693	-16 533	-5 840
Markreserv					
Intäkt	21 000	21 000	21 000	21 000	0
Kostnad	-7 450	-7 450	-6 768	-6 768	0
Nettokostnad	13 550	13 550	14 232	14 232	0
Totalförsvaret och samhällsskydd					
Intäkt	2 242	2 242	2 242	2 300	58
Kostnad	-2 514	-2 514	-2 518	-2 576	-58
Nettokostnad	-272	-272	-276	-276	0

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Markupplåtelse för flerbostadshus och industri					
Intäkt	6 270	6 270	6 478	6 478	0
Kostnad	-725	-725	-621	-621	0
Nettokostnad	5 545	5 545	5 857	5 857	0
Markupplåtelse för småhus					
Intäkt	7 275	7 275	7 275	7 275	0
Kostnad	-568	-568	-447	-447	0
Nettokostnad	6 707	6 707	6 828	6 828	0
Vård och omsorg					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-1 400	-1 400	-1 410	-1 410	0
Nettokostnad	-1 400	-1 400	-1 410	-1 410	0
Övrigt					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-206	-206	-200	-200	0
Nettokostnad	-206	-206	-200	-200	0
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Totalt					
Intäkt	79 690	79 690	83 904	80 617	-3 287

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Kostnad	-198 858	-201 513	-206 143	-198 417	7 726
Nettokostnad	-119 168	-121 823	-122 239	-117 800	4 439

Ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter

4.5.1 Förändring i budget 2019:2 jämfört med budget 2019:1

Efter valet 2018 har en ny politisk organisation kommit till stånd bestående av åtta kommunalråd och lika många politiska sekreterare. För detta skjuts 5,84 mnkr till förvaltningens budget.

Efter stadens omorganisation har diverse kostnader som hyror och städ behövt justeras och i budget 2019 ställs detta tillrätta genom en utökning om 1,4 mnkr.

Näringsliv har i uppdrag att upprätta ett Servicecenter och beviljas därmed 800 tkr. Näringsliv får också i uppdrag att stötta Ung företagsamhet vilket det satsas 500 tkr på.

CKS, Centrum för kunskap och säkerhet, får utökning av budgeten med 700 tkr för att kunna anställa ytterligare en utredare i sitt arbete mot organiserad brottslighet.

Då staden har ett ökat behov av juridisk kompetens tillförs juridikavdelningen 230 tkr för 25 % av en juristtjänst.

Under 2019 kommer projektet Tjänstekort att hanteras av Säkerhetsavdelningen på CKS. Under detta år finansieras projektet med medel avsatta för den nya IT-plattformen.

Stadsledningskansliet har fått ett effektivitetskrav på sig om 608 tkr.

4.5.2 Kommunledning

4.5.2.1 Sekretariat

Sekretariatet har sekreterarskap för Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen. Avdelningen sköter sekreterarskap i Kommunrådsberedningen, Arvodesdelegationen och Kommunfullmäktiges valberedning. Sekretariatet ansvarar för förvaltararskap och administration av det kommunövergripande IT-systemet för ärendehantering och e-petitioner.

4.5.2.2 Juridik

Enheten ger juridiskt stöd till Kommunstyrelsen, övriga nämnder och de kommunala bolagen, handlägger lotteritillstånd och yttranden över kameraövervakning samt förvaltning av Författningssamlingen. Enheten bistår även Valnämndens kansli.

Kommunen verkar på nya och förändrade verksamhetsområden med komplexa förutsättningar, vilket ökar kraven på den juridiska kompetensen. Kompetensen hålls fortsatt hög genom fortlöpande deltagande i kurser och nätverk.

4.5.2.3 Kommunikation

Genomtänkt kommunikation är ett effektivt redskap för att skapa sammanhang och förståelse för

Borås Stads uppdrag och verksamheter. Värde och verksamhetsnytta uppstår när vi systematiskt kommunicerar på rätt sätt och med rätt innehåll från början – när mål, prioriterade frågor, förändringar och vårt uppdrag kommuniceras väl både externt och internt.

Kommunikationsavdelningen ansvarar för att det redskapet används strategiskt och genomtänkt, i samarbete med andra eller genom egna aktiviteter.

Avdelningens uppdrag

Strategiarbete

- Anseende för Borås Stad och Borås
- PR- och medicarbete
- Systematiskt arbete med styrande dokument inom kommunikationsområdet.

Kommunikationsstöd

- Stöd, planering och kommunikationsrådgivning i de frågor som är prioriterade utifrån mål, viktiga/prioriterade verksamhetsfrågor och förändringar, både utåt och inåt
- Identifiera, värdera och utvärdera behov av kommunikation och information i kommunövergripande projekt
- Coacha chefer.

Basstruktur och produktion

- Förvalta och utveckla kommunens övergripande kanaler för kommunikation: boras.se, intranätet, personaltidningen Saxen och medborgartidningen Såklart Borås, samt kommunens övergripande konton i sociala medier
- Produktion av pressmeddelanden, texter och grafiskt arbete kopplat till kommunövergripande projekt och beslut.

Mål

Avdelningens arbete ska bidra till att

- utveckla Borås Stads kommunikation
- förverkliga vår vision Borås 2025
- öka kommuninvånarnas kunskap om och förståelse för kommunens beslut
- boråsarna är engagerade i Borås utveckling och deltar i dialoger
- stärka bilden av Borås Stad och Borås hos boråsare och i omvärlden.

Att Borås Stad är bra på att kommunicera är en demokratifråga. Kommunens invånare, oavsett kulturell och etnisk bakgrund, ålder och kognitiva resurser, har rätt att känna till vilka rättigheter de har, vad kommunen gör och hur de själva kan vara med och påverka i den demokratiska processen.

Utmaningen att nå fram till dem vi vill nå blir större för varje dag. Det beror till stor del på digitaliseringen – var och en har tillgång till en enorm mängd information. Bra kommunikation måste därför präglas av anpassade budskap, lyhördhet och flexibilitet. Vi måste också förhålla oss till att många av kommunens verksamheter är konkurrensutsatta, vilket ställer större krav på oss att marknadsföra det vi erbjuder.

Extern kommunikation

Under 2019 fortsätter vi arbetet med att utveckla och höja kvaliteten på kommunens kommunikation. Strategiskt viktiga kommunikationsfrågor hanteras tillsammans med förvaltningarna under ledning eller samordning av Kommunikationsavdelningen.

Dessa områden identifieras i ett gemensamt arbete med förvaltningarna. Några exempel på områden som vi driver:

- Aktivt och samordnat medicarbete för förvaltningsorganisationen
- Effektivt, samordnat arbete med kriskommunikation

- Sammanhållet arbete med Borås Stads anseende; här ingår arbetsgivarvarumärket, samt *platsenBorås* i samverkan med andra huvudmän
- Särskilt fokus på att bilden av välfärden – bilden av Borås Stad (anseendet) – och vad vi faktiskt levererar i form av välfärdstjänster ska överensstämma bättre
- Strategier för extern kommunikation
- Hur kan kommunikation stödja en tillitsbaserad ledning och styrning? Arbetet från SKL:s projekt implementeras i verksamheterna.

Vår medborgartidning Såklart Borås utvecklas med innehåll och format. Vi utvecklar vår närvaro i sociala medier med direktsändningar och mer rörligt (främst film) material.

Avdelningen bidrar med planering och stöd till kommunens verksamheter i kommunikations-, marknadsförings- och PR-strategiska frågor och aktiviteter. Hit hör bland annat kommunikation i samband med allvarliga händelser/olyckor eller förtroendefrågor, samt i arbetet med att marknadsföra kommunen som en attraktiv arbetsgivare.

Under 2019 kommer vi att säkerställa att våra webbplatser och andra IT-tjänster kopplade till kommunikationsavdelningen följer kraven i Webbtillgänglighetsdirektivet. I samarbete med förvaltningarna ska vi klargöra ambitioner om tillgänglighet inom kommunikationsområdet – ett uppdrag i handlingsplanen för ett tillgängligt samhälle.

Intern kommunikation

Var och en av de tusentals kontakter som våra medarbetare varje dag har med brukare och invånare visar vad Borås Stad står för, och vad vi kan göra för att ge människor ökad livskvalitet. Viktigt för att det ska fungera bra är att alla medarbetare delar Borås Stads grundläggande värderingar, agerar professionellt och ser sin delaktighet i vårt uppdrag.

Med kommunikation stärker vi medarbetarna i sina yrkesroller och därmed också våra verksamheter.

Människor som känner sig delaktiga önskar sin organisation en bra utveckling. De vill vara stolta över den organisation de arbetar för. Medskapande och tillit är nyckelord. Kommunikationen kan bidra till detta genom:

- att medarbetarna känner förtroende för att deras åsikter tas tillvara och blir hörda på alla nivåer, både i verksamheten där de arbetar och på hög nivå
- att medarbetarna får fattade beslut förklarade för sig på ett sätt så att de blir begripliga, både ur ett helhetsperspektiv och i förhållande till dem själva som personer och vad de betyder för den egna verksamheten.

Marknadsföring

Borås Stad vill stärka varumärkena Borås Stad och Borås för att öka stoltheten hos boråsarna och få omvärlden att upptäcka Borås fördelar. För ökad slagkraft samarbetar vi med bland annat Borås TME och Högskolan i Borås.

Kommunstyrelsen köper marknadsföring genom samarbete med till exempel idrottsklubbar och kulturevenemang.

4.5.2.4 Ekonomistyrning

Ekonomistyrning är ett redskap för Kommunstyrelsen för att leda, samordna och utveckla Borås Stads ekonomi- och verksamhetsstyrning. Avdelningen ansvarar för kommunens ekonomiska planering, uppföljning och styrning samt strategisk IT. Ekonomistyrning har utvecklat sin roll genom att tillsammans med den politiska ledningen skapa förståelse för ekonomiska styrsignaler, och med fakta och finansiella mål ge förutsättningar för diskussioner på olika nivåer.

Den kommunala ekonomin påverkas till största del av utvecklingen av skatteunderlaget samt kostnadsutvecklingen, och då framför allt lönekostnadsutvecklingen. Enligt Sveriges Kommuner och

Landstings (SKL) skatteunderlagsprognos från april 2018 beräknas skatteunderlaget öka med 1,4 procent i reala termer för 2018 och bara 0,5 procent för 2019. Den reala ökningen av skatteunderlagen 2019 är lägre än den varit de senaste åren. Den beräknas bli lika låg eller lägre åren 2020-2021. Orsaken till att skatteunderlagen utvecklas svagare de kommande åren är att antalet arbetade timmar inte fortsätter öka när Sverige når konjunkturtoppen.

Prioriteringar 2019

Ekonomistyrning fortsätter arbetet med att förbättra budget, rapporter och andra styr- och uppföljningsprocesser. Borås Stad deltar i SKL-projektet "Förenklat och effektivt styrsystem" och Ekonomistyrning har ansvar för budgetprocessen i Borås Stad inom projektet.

Ett viktigt arbete 2019 är att ge den nya politiska organisationen bästa möjliga stöd. Detta för att göra en ännu bättre samlad uppföljning av både ekonomi och verksamhet enligt uppsatta mål. De ekonomiska utmaningarna på längre sikt för Borås Stad kommer att beskrivas för att ge bra beslutsunderlag för politiska beslut och prioriteringar.

Avdelningen arbetar fortsatt med att utveckla ägarstyrning och uppsikt över bolagen. Arbetet kommer att utvecklas ytterligare under 2019. För att säkra tillgången på kapital har internbanken de senaste åren förlängt kapitalbindningen, skaffat fler finansieringskällor samt skaffat en rating hos kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor.

Strategisk IT arbetar framåtriktad och övergripande med IT-arkitektur, IT-styrning, IT-samverkan och informationssäkerhet. Vi ska skapa förutsättningar för verksamhetsstödande, effektiv och tillgänglig IT, oberoende av tid och plats. Vi stödjer förvaltningen av verksamheternas IT-stöd och arbetar även för att de som bor, verkar och vistas i Borås ska ha tillgång till en god IT-infrastruktur. För att klara de utmaningar som kommunsektorn ställs inför kommande år med fler personer som behöver kommunernas insatser och relativt sett färre i arbetsför ålder så måste de möjligheter som digitaliseringen ger utnyttjas maximalt. Ekonomistyrning kommer att vara drivande i Borås Stads arbete med att ta fram en digital strategi.

4.5.2.5 Personal och förhandling

Avdelningen arbetar med personalpolitik i vid mening och består av tre delar: Personalenheten (arbetsmiljö, kompetensutveckling, personalförsörjning, jämlikhet, employer branding), Förhandlingsenheten (lön, förhandling och pensioner) och Bemanningenheten. Personal- och Förhandlingsenheterna ska leda, stödja och systematiskt följa upp personalarbetet i Borås Stad och därigenom bidra till verksamheternas måluppfyllelse.

Framtida utmaningar

Konkurrensen om arbetskraften har ökat de senaste åren och under de kommande tio åren kommer den att öka ytterligare. Antalet barn och äldre ökar kraftigt samtidigt som den arbetsföra delen av befolkningen ökar i betydligt mindre omfattning. Till följd av dessa demografiska förändringar och pensionsavgångar kommer Borås Stad att under perioden behöva rekrytera motsvarande omkring 40 % av det totala antalet anställda i dag. Mest ökar behovet av nyrekryteringar inom äldreomsorgen och gymnasieskolan.

För att möta denna utmaning krävs ett strategiskt arbete på flera olika områden. Fler behöver arbeta mer och längre. För att det ska vara möjligt måste förutsättningarna för att arbeta mer förbättras. Fortsatt stora ansträngningar måste också göras när det gäller sjukfrånvaron. Den genomsnittliga sjukfrånvaron på 7,3 % i Borås Stad år 2017 motsvarar totalt 780 heltidsanställda.

Uppdrag 2018/2019 från Personalekonomisk redovisning

Utifrån att Borås Stad behöver utmana traditionella arbetsätt och ha en beredskap för att möta omfattande förändringar, så lyfter den personalekonomiska redovisningen fram sex uppdrag till nämnderna för 2018-2019. De handlar om hur nämnderna:

- motiverar äldre medarbetare att vilja vara kvar efter 65

- motiverar deltidstjänstgörande att arbeta heltid
- organiserar verksamheten för att minska sjukfrånvaron
- genom digitalisering kan frigöra värdeskapande tid
- kan öka anställningsbarheten för de personer som står till arbetsmarknadens förfogande.

Och om hur:

- Kommunstyrelsen tar sitt strategiska ansvar för kompetensförsörjningsprocessen som innebär att med rätt strategisk inriktning attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare och därigenom skapa förutsättningar för att verksamheterna ska klara sina mål. **Genom att ständigt pröva om behov av nya befattningar och yrkeskategorier föreligger, kan tydliga och transparenta karriärvägar avseende såväl löne- som kompetensutveckling utvecklas.**

Personalenheten

Kommunen behöver bli mer attraktiv för att möta konkurrensen från andra arbetsgivare och klara framtida rekryteringsbehov. Organisation, ledarskap, flexibla arbetstider, andelen som arbetar heltid, ersättningssystem, karriärmöjligheter och kompetensutveckling är några områden som ständigt behöver utvecklas.

Mångfald i kompetens, erfarenhet, bakgrund och andra personliga förutsättningar är en styrka som kommunen ska ta till vara.

En bra arbetsmiljö med konkurrenskraftiga arbetsvillkor som skapar förutsättningar för medarbetarna att verka i en professionell och tillitsstyrd organisation, är grunden för att skapa hälsa och hålla sjukfrånvaron på rimliga nivåer. Sjukfallsutvecklingen har saktat in, men kräver fortsatt fokus på arbetet med att stärka organisationshälsan och sänka sjukfrånvaron.

Aktiviteter 2019

- Arbetsgivarvarumärket (Employer Branding)

Fortsatt utveckling av arbetsgivarvarumärket och exponeringen av Borås Stad som arbetsgivare, bland annat genom medverkan på valda arbetsmarknadsdagar; ökad närvaro på sociala medier samt fortsatt utveckling av film för marknadsföring av arbetsgivarvarumärket. Vi kommer även att undersöka möjligheterna att arbeta uppsökande mot boråsare som studerar på annan ort för att visa denna grupp vad vi har att erbjuda som arbetsgivare.

- Kompetensförsörjning

Vi ska under året utveckla processen kring hur kompetensförsörjningsplaner tas fram och hur de ska se ut. En tydligare struktur och samsyn kommer att underlätta det samlade kompetensförsörjningsarbetet i staden.

- Frisk organisation – ett projekt för att främja organisationshälsan

Projektet ska motverka den ”sjuka” sjukskrivningen, som kan härledas till organisatoriska faktorer. Målet är att kapa inflödet till sjukskrivning, minska antalet rehabiliteringsärenden och utveckla goda arbetsplatser. Projektet ska med hjälp av ett chefsstöd (en avdelning), fånga upp och hantera ”färsk sjukfrånvaro” genom insatser på gruppnivå och stöd till chef. Inflödet i sjukfrånvaro ska fångas på ett tidigt stadium med hjälp av ett IT-stöd.

- Projekt/ samarbeten i syfte att ”attrahera, rekrytera och behålla”

ESF-projektet ”Positiv Rörelse” som drivs av Sjuhärads samordningsförbund – SKL-projekt ”Breddad rekrytering” – Utveckla samverkan, kring minskad sjukfrånvaro, med Primärvården och Försäkringskassan – Attraktivitetshöjande åtgärder i samverkan med SÅS – Samverkan gällande Stora jobbstudien – MR-plattform (mänskliga rättigheter).

- Utreda behovet av kompetensdatabas
- Sprida kunskap om kompetensförsörjningsutmaningen i Borås Stads förvaltningar

- Följa upp förvaltningarnas arbete gällande aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen

Förhandlingsenheten

Förhandlingsenheten styr och samordnar kommunens centrala löne- och förhandlingsverksamhet och arbetar med lönebildning, arbetsrätt och anställningsvillkor. Enheten ska även stödja förvaltningarna i till exempel LAS, rehabilitering, avtalsfrågor, pension, försäkringar och datastöd i HR-modulerna.

Aktiviteter 2019

- Revidera process och arbets sätt för löneöversynen
- Utveckla arbetsrättsprocesserna
- Utveckla stöd och information om pension för anställda och förtroendevalda
- Upphandling av lönekartläggningssystem
- Utbildningsinsatser i samverkansavtalet, utredningsmetodik m m
- Utveckla den lokala lönebildningen
- Koppla lönebildningen till kompetensförsörjningsplan
- Skapa karriärtjänster
- Uppföljning av KAL-grupperna
- Utveckla rekryteringsstödet
- Försök med ny lönesättningsmodell
- Se över förmåner för anställda

Bemanningsenheten

Bemanningsenhetens uppdrag är att ha effektiv rekrytering av vikarier i Borås Stad, kvalitetssäkra vikariehanteringen, täcka verksamheternas behov av korttidsvikarier samt att vara bidragande till den långsiktiga kompetensförsörjningen i Borås Stad. Den gemensamma Bemanningsenhetens arbete siktar också till att stärka bilden av Borås Stad som *en* arbetsgivare, och att stärka Borås Stads anseende som arbetsgivare. System och rutiner för kommunikation och återföring av synpunkter behöver tydliggöras och utvecklas. En kommunikationsplan är upprättad.

Samverkan med andra aktörer har fortsatt att utvecklas av den gemensamma Bemanningsenheten. Det gäller bland annat Arbetsförmedlingen, Arbetslivsförvaltningen, Nordjobb och några privata bemanningsföretag bland andra Manpower, Lernia och Humanus. Några föreningar har särskilt informerats om möjligheten att kombinera timanställning med en mer omfattande idrottssatsning. Samarbete med olika parter utökas 2019 för att uppnå så hög täckningsgrad som möjligt av vikariebehovet i Borås Stads verksamheter samt främja den långsiktiga kompetensförsörjningen.

När det gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen identifieras framtidens medarbetare via dialog med verksamheterna och anställda som är timavlönade. Valfungerande vikarier uppmuntras till studier. Genom integrationsmodellen tas språksvaga tillvara genom språkpraktik på en arbetsplats kombinerad med studier. Så blir språksvaga anställningsbara.

Aktiviteter 2019

- Utveckla bemanningsverksamheten och utöka samarbetet med utbildningssamordnare och Arbetslivsförvaltningen för att främja den långsiktiga kompetensförsörjningen via exempelvis integrationsmodellen
- Vidareutveckla samarbetet med Eures och andra aktörer gällande rekrytering från Finland
- Arbeta vidare med att behålla de vikarier som är anställda. Känner en vikarie att den hamnat i fel yrke ska personen fångas upp och kunna erbjudas vikariat i annan verksamhet

4.5.2.6 Näringsliv

Avdelningen är Borås Stads strategiska resurs för tillväxt, näringslivsutveckling och internationell samordning. Avdelningen bevakar även omvärlden och nya innovationer i syfte att förstå omvärldens

förändring, vilket ger oss möjlighet att hjälpa våra företag att ligga i framkant. För närvarande deltar vi aktivt i Smart Textiles, SIIR och i framtidens logistiska lösningar genom projekten Autofreight, Surflogh och Idolly. Vi deltar också i projekt avseende landsbygdsutveckling, cirkulär ekonomi och innovationer i små företag samt Digicreate, ett projekt för digital utveckling av kreativa företag. Inför 2019 fortsätter arbetet med att skapa tillväxt i staden, främst genom ett antal prioriterade områden:

Etablering och tillväxt

Vi servar de många intressenter som vill etablera sig i Borås. De nya industriområdena Viared Västra, Nordskogen och ASTA i Hedared är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete.

Internationella kontakter sker dels genom olika delegationsbesök, genom att delta i Business Swedens förfrågningar och dels genom riktade insatser.

Avdelningen ansvarar för huvudprocessen, Etablering, som målinriktat leds av näringslivets servicecenter. Tillsammans med övriga förvaltningars arbete inom respektive delområden, syftar arbetet till att göra Borås bäst i landet vid service för näringslivet vid ny- och ometableringar.

Lokal tillväxt

Vi stärker företagen på orten och säkrar en robust utveckling. Det sker genom olika kontakter och nätverk, affärsrådgivning, seminarier och utbildningar. Vi samarbetar med företagareföreningar och Borås Näringsliv, samt anordnar nätverksluncher och Näringslivsdagen. Projekten Insikt, Enklare upphandling, Landsbygdsinriktad näringslivsutveckling och inkubatorföretag ligger inom detta område. Vi arbetar också med resultatet av samarbetet med Kairos Future, Stora Jobbstudien, och genomför seminarier för näringslivet kring konsekvenser av framtida förändringar i företagets arbetsmarknad.

Business Region Borås är ett samarbetsprojekt mellan Boråsregionens kommuner som drivs av Sjuhärads Kommunalförbund och där Borås Stad deltar.

Upplevelseindustri

Arbetet fortsätter med att bygga och bibehålla Borås varumärke som Sveriges textila huvudstad. Textile Fashion Center och MarketPlace Borås är två viktiga redskap där vi tillsammans med Borås TME AB verkar för att fler möten läggs i Borås. Vi fortsätter vår satsning i Berlin tillsammans med Svenska ambassaden, Tysksvenska Handelskammaren, Svenska Institutet och Textiluniversitetet AMD.

Borås har presidentskapet för det europeiska textilnätverket ACTE och ansvarar också för att bygga upp, administrera och driva ACTE:s verksamhet i Europa.

Kreativa näringar

Många företag i Borås har anknytning till textil och mode, men många är verksamma inom andra kreativa branscher. För att stärka andra sektorer arbetar vi tillsammans med den ekonomiska föreningen Creative Cluster Hub. Vi driver också projektet Digicreate för att utveckla de små företagens förmåga att använda digitala hjälpmedel i sin tillväxt.

Affärsdriven miljöutveckling

Vi bevakar och genomför arrangemang och besök inom området Waste recovery. Detta syftar till överföring av kunskap och teknik inom resursåtervinning och avfallshantering genom internationella samarbeten. I kunskapsöverföringen arbetar vi för att möjliggöra för lokala och svenska företag att utveckla produkter och tjänster inom området.

Handel

Tillsammans med den ekonomiska föreningen E-handelsstaden Borås utvecklar vi stadens viktiga styrkeområde, handeln. Vi arbetar tillsammans med Högskolan i Borås och näringslivet för att stärka Borås varumärke som handels- och e-handelsstad. Arbetet fokuserar på att Borås ska stärka positionen som Sveriges centrum för digital handel nr 1, och att utveckla utbildningar för att säkra tillgången på kompetenta medarbetare för framtiden.

Högteknologiskt företagande

Avdelningen jobbar aktivt tillsammans med bland andra ASTA ZERO och Volvos provbana Hällered för att utveckla ett högteknologiskt kluster inom fordonsindustrin. Klustret ska bli Europas självklara nav för utveckling av produkter, service och tjänster inom områdena autonomi, bilsäkerhet och

logistiktjänster. Vi driver också flera högteknologiska projekt för bland annat autonoma transporter.

Internationellt

Avdelningen samordnar stadens internationella kontakter, men stödjer också näringslivet i kontakter som främjar dess delaktighet i internationella projekt. Kommunen är ofta en viktig dörröppnare och partner för tillväxt inom näringslivet.

4.5.2.7 Mark

Mark- och exploateringsavdelningen ansvarar för kommunens fasta egendom samt för mark- och exploateringsverksamhet. Avdelningens uppdrag är att medverka till stadens utveckling genom att köpa, iordningställa och sälja mark för bostäder, verksamheter, anläggningar, service, gator, park med mera. Kommunen upplåter mark, för arrenden, nyttjanderättsupplåtelse, tomträtter och servitut för många olika ändamål och behov.

Mark för verksamheter

Efterfrågan på industrimark för nya företagsetableringar är relativt stor och målet är att möta efterfrågan på längre sikt genom planering och utveckling av nya industriområden. Det är viktigt att kunna erbjuda tomtmark för företagens olika behov.

Aktiviteter 2019

- Viared Västra – huvuddelen av området är färdigställt. När pågående ändring av detaljplanen för området är antagen, möjliggörs fortsatt försäljning av industrimark
- Nordskogen – del av området är färdigställt vilket möjliggör försäljning av industrimark
- Förvärva och planlägga mark lämplig för utveckling av ytterligare verksamhetsområden

Mark för bostäder

Efterfrågan på bostäder är fortsatt ganska stor för såväl flerbostadshus som radhus/egnahem. Attraktiva småhustomter och bostäder efterfrågas, både i centrala lägen och i övriga stadsdelar och serviceorter. Avdelningen kan genom markförsörjning, markanvisning, initiering av detaljplaneläggning och exploateringsverksamhet bidra till att möta efterfrågan.

Aktiviteter 2019

- Förvärva mark för bostadsändamål eller för markbytesobjekt
- Genomföra markanvisningar, genom bland annat markanvisningstävlingar
- Initiera exploatering av befintliga outnyttjade detaljplaner för bostadsändamål
- Färdigställa exploateringen för kommunala småhustomter i Fristad, Sparsör och eventuellt några i Viskafors

Markupplåtelse och förvaltning

Som ägare av kommunens egendom har avdelningen det yttersta ansvaret för förvaltningen och skötseln av kommunens markinnehav. Kommunen har cirka 500 arrenden för skola-, idrotts- och fritidsändamål, jordbruk, tekniska anläggningar och bostäder, främst fritidshus.

Aktiviteter 2019

- Översyn av arrendesystemet avseende interna verksamheter. Arealavgränsning, villkor och arrendebelopp
- Översyn av arrendesystemet avseende externa verksamheter. Arealavgränsning, villkor och arrendebelopp
- Kartlägga avdelningens olika processer i syfte att förbättra och utveckla verksamheten

Exploateringsverksamhet

Exploateringsverksamheten innebär att anskaffa och iordningställa mark för bostäder, service, handel, kontor, industri, idrott- och fritidsändamål med mera. Detta medför även behov av att ordna

kompletterande allmänna anordningar som gator, grönområden med mera. Exploateringsverksamheten bedrivs genom projektbaserade investeringar.

4.5.2.8 Samhällsplanering

Avdelningens verksamhet griper över ett brett område. Vi leder, utvecklar, följer upp och samordnar kommunens arbete med hållbar samhällsplanering, infrastruktur, kollektivtrafik, lokal utveckling och statistik.

Borås når varje år nya rekord i antalet boende, arbetstillfällen, studenter och besökare. Denna positiva utveckling förstärks av samverkan i samhällsbyggnaden. I det arbetet ansvarar Kommunstyrelsen för strategiska och långsiktiga beslut.

Borås och omvärlden

Lokalt och regionalt, nationellt och internationellt sker ständig utveckling och vi möter därmed nya utmaningar. Vi påverkas av nya handels- och resmönster, fordonsutveckling, arbetskraftsbrist, ökad urbanisering och en förändrad omvärld. Hur vi förstärker den positiva utvecklingen och bemöter oönskade förändringar är viktiga utmaningar i stadsbyggandet.

Översiktsplanen och andra strategiska planer

Avdelningen prioriterar översiktsplaner och strategiska utredningar för att möta planbehovet i en växande kommun. Under året återupptar och intensifierar vi arbetet att tillsammans med Trafikverket fastställa Götalandsbanans korridor och centrala stationsläge. Resultatet är avgörande för stadens fortsatta utveckling.

Arbetet med översiktliga dokument samt planeringen för Götalandsbanan ökar behovet av stora trafik- och infrastrukturutredningar. Med 30 % fler boråsare på 20 år blir arbetet med Trafikplanen allt viktigare i en växande stad.

Den nya översiktsplanen antogs av Kommunfullmäktige i april 2018. Det är ett brett förankrat arbete som gör det möjligt att exploatera nya områden för bostäder och verksamheter samt värna gröna miljöer. Avsikten är att Kommunstyrelsen beslutar om en utbyggnadsordning för de nya stadsdelarna och förädling av de urbana och kollektivtrafiktäta stråken. Syftet är ett ökat fokus i stadsbyggandet.

Utredningar om framtidens kollektivtrafik, och lokal utveckling av stadsdelar, tätorter och landsbygd är annat som pågår under året. En tidig dialog med boråsarna är viktig i dessa frågor och kan bland annat ske genom medborgardialoger.

Samverkan i stråket Göteborg - Borås

Arbetet fortsätter med att belysa och utveckla potentialen i stråket mellan Västsveriges två största städer. I det fortsatta arbetet ligger fokus på att förverkliga den politiskt antagna målbilden. Arbetet med samhällsplanering i stråket inriktas på att överbrygga administrativa gränser och arbeta fram konkreta förslag och inriktningar, där ny järnväg är en förutsättning för den önskade utvecklingen. Arbetet sker tillsammans med kommuner och kommunalförbund i stråket och i nära kontakt med Västra Götalandsregionen och Swedavia.

4.5.2.9 Kvalitet och utveckling

Avdelningen arbetar med följande huvudområden: systematisk utveckling och förbättring, hållbar utveckling, medborgarperspektiv, barns och ungas perspektiv, kommunövergripande kost och lokalvård, gemensam administration samt valfrihetssystem.

Kvalitet och utveckling är sammanhållande för kommunövergripande nätverk och arbetsgrupper. I framtiden förväntas kraven öka från boråsarna på hög kvalitet på service, ökad valfrihet, inflytande och delaktighet. Det systematiska arbetet med förbättringar avgör vår förmåga att möta dessa krav.

Systematiskt utvecklings- och förbättringsarbete

Brukar- och medborgarundersökningar genomförs regelbundet, med syfte att ge underlag för vad som behöver förbättras och utvecklas i kommunens verksamheter. Avdelningen fortsätter också att utbilda och stödja förvaltningarna och bolagen i att analysera resultat.

Under året genomförs ”Inspiration Borås” – den interna kvalitetsmässan. Mässan återkommer årligen och målgruppen är alla anställda i alla förvaltningar och bolag och syftet är att inspirera, inspireras och att sprida goda exempel.

Under 2017 påbörjades ett SKL-projekt: Förenklat och effektivare styrsystem, tillsammans med åtta andra kommuner. Under 2018 pågår ett arbete med att ta fram förslag på förändringar och förbättringar i nuvarande styrmodell. Under 2019 fortsätter detta arbete med implementering.

Aktiviteter 2019

- Utveckla arbetet med att följa upp, analysera och jämföra resultat
- Utöka Jämförelsetjänsten med fler verksamheter
- Upphandling av ett kommunövergripande beslutsstöd
- Översyn av stadens arbete med mänskliga rättigheter och förslag på organisation av det fortsatta arbetet
- Implementera och utbilda i förbättrad styrmodell

Hållbar utveckling

Avdelningen ansvarar för uppföljningen av arbetet mot visionen Borås 2025. Det sker genom analyser av visionens olika målområden.

Digitalisering

Arbetet med att förbättra och utveckla kommunens e-tjänster fortsätter. Processkartläggning av tjänster, utbildning av handläggare och utveckling av nya e-tjänster kommer att ske i den nya e-tjänstplattformen. Till exempel kommer digitala betalningslösningar och lösningar för olika former av säkra meddelanden samt automatisering att införas. För att säkerställa funktionen av Borås Stads e-tjänster kommer supportorganisation att behöva ses över.

Aktiviteter 2019

- Arbetet med digitalisering inleds och samordnas
- Digitalisera betalning och redovisningen av e-tjänster
- Säkerställa support och administrativt stöd för de IT-system avdelningen förvaltar

Barns och ungas perspektiv

Borås Stad verkar målmedvetet och långsiktigt för att skapa bra förutsättningar för unga. Alla förvaltningar och bolag ska ta gemensamt ansvar för ungdomsfrågorna. Det ungdomspolitiska programmet utgör grunden, och den tillhörande planen, med tidsatta åtgärder, ska tydliggöra och underlätta arbetet.

Avdelningen samordnar och stödjer arbetet med ungas inflytande och barnkonventionen samt stödjer ungdomsrådet. En viktig ambition för såväl avdelningen som för ungdomsrådet är att på olika sätt nå ut till så många ungdomar som möjligt för att öka deras inflytande.

En ny funktion, elevombud, har tillsatts med initialt fokus på att skapa arbetsformer och informera om elevombudets roll på skolorna.

Aktiviteter 2019

- Revidera ungdomspolitiskt program samt handlingsplan
- Fortsatt spridning av LUPP-resultat
- Utveckla Ungdomsrådets arbetsformer
- Utveckla organisationens nätverk för ungdomsinflytande

Valfrihetssystem

Hemtjänstvalet omfattar service och omvårdnad samt delegeringar i hemsjukvård. Valfrihetssystemet för daglig verksamhet omfattar personer inom LSS med denna insats. Kommunstyrelsen godkänner de privata utförare som uppfyller kvalitetskraven och ansvarar för uppföljning. Avdelningen stödjer förvaltningarna i arbetet med lagen om valfrihet (LOV).

Kommunövergripande kost och lokalvård

Maten och måltidernas kvalitet får en allt större betydelse för att öka attraktionskraften och brukarnas nöjdhet i våra verksamheter. Arbetet med att hitta effektiviseringar, kopplat till bra kvalitet inom kostverksamheten samt en likvärdighet för brukare i Borås Stads samtliga förvaltningar ska fortsätta.

Verksamhetens uppdrag består även i att säkerställa en god lokalvård av Borås Stads offentliga lokaler. En stor del i arbetet både vad gäller kost och lokalvård är metodutveckling för ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Aktiviteter 2019

- Uppföljning och samordning av avtal, kvalitetskontroll/kvalitetssäkring, miljöprojekt, utbildning och information

Äldres perspektiv

Stadens äldreombudsman ska vara en röst för äldre i Borås och en länk till kommunens tjänstemän och politiker. Äldreombudsmannen strävar efter att nå ut till så många äldre som möjligt, och på olika sätt informera och lyssna till de äldres erfarenheter, synpunkter, frågor och förslag och därmed öka de äldres inflytande på stadens utveckling.

Gemensam administration

Avdelningen har en enhet som är administrativt stöd åt Stadsledningskansliet och ansvarar bland annat för Kommunstyrelsens diarium, sammanträdeshandlingar, fakturahantering med mera.

Aktiviteter 2019

- Under hösten 2018 startar arbetet med revidering och uppdatering av 2006 års dokumenthanteringsplan. En arbetsgrupp är utsedd och tidsplan med delmål ska sättas.

4.5.2.10 Koncerninköp

Koncerninköp arbetar med hela inköpsprocessen, från analys av inköpsbehov, via upphandling, till Borås Stads slutliga inköp samt uppföljning av ingångna avtal. Genom mätning av inköp ska avdelningen hjälpa övriga verksamheter att följa upphandlade avtal och gjorda inköp, samt att upptäcka nya avtalsområden där upphandlingsbehov finns. För att hantera mätningen har ett inköpsanalyssystem upphandlats som är tänkt att bidra till en förbättrad kommunikation mellan Koncerninköp och de verksamheter avdelningen servar.

Avdelningen gör en intern organisationsförändring vars syfte är att möta det ökande behovet av upphandlingar och uppföljning av avtal, samt att behandla mörkertalet, alltså upphandlingar som inte blir gjorda. Målsättningen är att skapa en tydlighet, arbeta med uppfyllande av politiska ambitioner samt att skapa mer utrymme för verksamheterna. För att uppnå målsättningen ämnar Koncerninköp införa kategoristyrning. Avdelningen kommer utreda möjligheterna att införa portföljanalyssystem för bättre framtida strategiska val och uppföljning.

Koncerninköp tar fram interna regler och rutiner för hur oseriösa leverantörer ska hindras från att göra affärer med Borås Stad, och vi ska kontrollera och följa upp våra leverantörer.

Koncerninköp arbetar med att balansera och anpassa ovanstående delar i inköpsprocessen för att uppfylla de politiska mål som ålagts avdelningen samt åstadkomma den maximala affärsnyttan för Borås Stad.

Upphandling

Upphandling gör koncernöverskridande upphandlingar, externa upphandlingar för andra

samarbetskommuner samt specifika interna- och externa uppdragsupphandlingar för förvaltningar, kommuner, kommunala bolag och förbund. Enheten arbetar också med avtalsvård och uppföljning av ingångna avtal.

E-handel

E-handel arbetar för att den elektroniska fakturahanteringen och e-handeln ska fungera effektivt för Borås Stads verksamheter. Målet är att 80 % av fakturahanteringen ska vara elektronisk. Utbildning av inköpsamordnare och certifierade inköpare fortsätter. Uppgradering av ekonomisystemet kommer att genomföras under 2019.

Logistik/Samdistributionscentral

Det har tidigare fattats beslut om att införa en samdistributionscentral. Arbetet med införande av centralen har påbörjats och ett ruttoptimeringssystem har upphandlats för detta ändamål. Upphandling av distributionscentral och fordon har inletts och beräknas vara i drift i mars 2019, under förutsättning att även det nya livsmedelsavtalet har kommit på plats. Kostnaden för införandet är obudgeterat. Denna kostnad kommer successivt att minska med antalet upphandlingar som samordnas via distributionscentralen i enlighet med kostnad-nytta-analys i beslutet taget av Kommunfullmäktige 2017-08-17 §144.

Hållbarhet

Hållbarhet och social hänsyn kommer att ha en mer central roll i upphandlingar under det kommande året. Upphandling har utvecklats genom åren, från att handla om upprättande av avtal för inköp, till att omfatta etik och jämställdhet, vilket innebär val av Fairtrade-produkter och ekologiska produkter, att hänsyn tas till barnkonventionen, ILO (International Labour Organization), uppförandekoder, sociala krav, arbetsrättsliga krav, antidiskriminering, miljökrav och krav på sociala företag och närproducerat.

För att hantera arbetet med hållbarhet och Fairtrade har en och en halv tjänst tillkommit. Kostnaden för tjänsterna fördelas ut via förvaltningsabonnemanget.

Vi fortsätter vårt samarbete med Miljö- och konsumentnämnden där vi gör uppföljningskontroller av sociala och etiska krav på upphandlade leverantörer. Genom SKL Kommentus Inköpscentral deltar vi i revision av olika leverantörer.

4.5.2.11 Centrum för kunskap och säkerhet

Avdelningens uppdrag är att motverka och förhindra att kriminell verksamhet, oegentligheter och korruption får fäste i Borås Stads verksamheter. CKS ska strategiskt och långsiktigt förebygga, förhindra och upptäcka organiserad brottslighet, gängkriminalitet, våldsbejakande extremism, våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck i Borås. Det ska göras genom att stödja och driva interna och externa nätverk och samarbeten.

Avdelningen ansvarar även för Borås Stads säkerhets- och försäkringsfrågor samt för krisberedskapen. Dessutom är avdelningen ansvarig för säkerhetsskyddet och för civilt försvar. CKS är organiserat i tre inriktningar: *Kunskap, Oegentligheter och korruption*, och i en *Säkerhetsenhet*.

En föränderlig omvärld och samhällsutvecklingen såväl nationellt som regionalt och lokalt innebär utmaningar inom många områden och för många aktörer, inte minst för kommuner. Olika former av kriminalitet, utnyttjande av välfärdssystem, segregation och utanförskap påverkar lokalsamhället negativt och för att motverka detta krävs bland annat ett samlat och systematiskt förebyggande arbete i kommunen.

Kunskap och Oegentligheter och korruption

Efter CKS start i januari 2017 har uppdraget och inriktningarna ovan börjat implementeras i kommunen. Främst har arbetet inriktats på att förebygga, motverka och upptäcka olika former av organiserad brottslighet som redan har tagit sig in, eller försöker ta sig in, i Borås Stads olika verksamheter av olika anledningar och syften. Arbetet sker i nära samverkan med de förvaltningar och avdelningar som har ansvaret för de områden där organiserad brottslighet hittills identifierats. För att

kunna genomföra mer djupgående eller systematiska undersökningar, utredningar och/ eller förebyggande åtgärder kommer ytterligare en utredare att anställas i och med budgetbeslut 2019.

CKS ansvarar för Borås Stads plan mot våldsbejakande extremism och arbetet sker framgångsrikt lokalt, regionalt och nationellt. CKS har konstaterat synergier mellan bland annat organiserad brottslighet, kriminella nätverk och arbetet mot våldsbejakande extremism vilket kräver särskilda åtgärder.

I inriktningen *Oegentligheter och korruption* har en visselblåsfunktion inrättats. De anmälningar som kommer in hanteras i särskild ordning och med hög sekretess av avdelningschefen och den kvalificerade utredaren.

Det finns sannolika skäl att anta, att förekomsten av den organiserade brottsligheten är mer utbredd i Borås Stad än vad som hittills framkommit genom CKS arbete. Det finns även anledning att anta att den utvecklingen snarare kommer att öka än minska kommande år.

Säkerhetsenheten

Enheten ansvarar för Borås Stads säkerhets- och försäkringsfrågor samt för krisberedskap. Uppdraget är att samordna och utveckla säkerhetsarbetet, samt att vara stöd och hjälp till förvaltningarna i systematiskt säkerhetsarbete, systematiskt brandskyddsarbete och i arbetet mot hot och våld riktat mot anställda och verksamheter. Krisberedskapens syfte är att bistå i krisberedskapsarbete vid extraordinära händelser och vid höjd beredskap. Enheten består av sex säkerhetssamordnare och en krisberedskapssamordnare som leds av en enhetschef/säkerhetschef.

Säkerhets- och krisberedskapsfrågorna har tidigare saknat tydliga styrdokument och arbete pågår för att skapa en gemensam grundstruktur med relevanta styrdokument. I arbetet ingår även en inventering och översyn av avtal och upphandlingar som är relaterade till säkerhetsarbetet. Arbetet beräknas vara klart i slutet av 2018. Struktureringar och översyn kommer sannolikt att innebära både besparingar och effektivitetsvinster och en anpassning av säkerhets- och krisberedskapsfrågorna till Borås Stads ”nya” organisation.

Hanteringen av Borås Stads försäkringsfrågor har under 2018 effektiviserats och gjorts lättillgängliga på intranätet. Under 2019 kommer ett arbete att inledas för att på ett bättre sätt tydliggöra incidentrapportering, skadekostnader och försäkringsfrågorna för att därigenom möjliggöra säkerhetshöjande åtgärder.

4.5.3 Personaladministration

Företagshälsovård

Företagshälsovården är en oberoende expertresurs inom områdena arbetsmiljö och rehabilitering, som ska arbeta utifrån en helhetssyn på arbetsmiljöproblem och människan i arbetet för att förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser. Det innebär att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa. Feelgood är ny leverantör av företagshälsovård sedan 2017-09-01.

Centrala samverkansgruppen

CSG är ett kommuncentralt organ för samverkans-, jämställdhets-, hälso- och arbetsmiljöfrågor av övergripande och principiell natur. Gruppen är verksam inom kommunledningens totala ansvarsområde, och medarbetarna representeras av de fackliga huvudorganisationerna.

Fackliga förtroendevalda

Ersättning utgår till fackliga företrädare vilka arbetar centralt fackligt och är förhandlingsmotparter till Kommunstyrelsen. Kostnaderna fördelas ut på förvaltningarna via personalomkostnadspåslägg.

Personalföreningar

En viktig del i arbetet med att minska sjukskrivningarna i kommunen är att satsa på hälsofrämjande åtgärder, varav en är att ge stöd till personalföreningarnas arbete med olika hälso- och friskvårdsinsatser

för kommunens anställda.

4.5.4 Arkiv

Stadsarkivet är beredande och verkställande organ för arkivmyndigheten med uppgift att bevara vårt gemensamma kulturarv och göra det tillgängligt för allmänheten. Arkivmyndigheten ska genom Stadsarkivet utöva tillsyn över myndigheternas arkivvård och lämna råd och anvisningar.

Att Borås Stads verksamheter går över till digital ärendehandläggning ställer nya krav på arkiv- och informationshanteringen och på möjligheten att arkivera myndigheternas allmänna handlingar digitalt i ett e-arkiv.

I budgeten ingår även bidrag till Föreningsarkivet och Borås Idrottshistoriska sällskap med totalt 750 tkr.

4.5.5 Nämnd och styrelseverksamhet

Verksamheten avser kommunalråden, de politiska sekreterarna, Kommunstyrelsens beslutssammanträden och övriga sammanträden.

4.5.6 Markreserv

Kommunen har en markreserv på cirka 12 000 ha. Delar av markreserven arrenderas ut, vilket ger intäkter i form av arrendeavgifter. Intäkterna från dessa markupplåtelse beräknas till 21 mnkr, varav cirka 10 mnkr är interna upplåtelse för t.ex. skolor och idrottsanläggningar. Övriga cirka 11 mnkr är externa upplåtelse för tekniska anläggningar, parkeringar, bensinstationer, upplag, odling, bete med mera.

Markreserven medför kostnader för saneringar, rivningar, fastighetsvärderingar, lantmäteriärenden, fastighetsskatter och konsulter. Dessa kostnader beräknas till cirka 2 mnkr. Därutöver tillkommer kapitalkostnader för markreserven. Övriga driftskostnader belastar respektive förvaltande organisation.

Byggbonusen, som syftar till att stimulera bostadsproduktionen avsätts för kommande projektarbete med utveckling av urbana stråk, omvandlingsområden och bostadsstimulerande åtgärder. Byggbonus kan nyttjas för såväl fysiska investeringar, drift och projektledning.

4.5.7 Totalförsvaret och samhällsskydd

Säkerhetsskyddsarbete

Säkerhetsskyddsarbetet utgår från Säkerhetsskyddslagen och avser skydd mot brott som kan hota rikets säkerhet, skydd av hemliga uppgifter som rör rikets säkerhet (informationssäkerhet) och skydd mot terrorism. Styrdokument för Säkerhetsskyddsarbetet i Borås Stad har upprättats under 2018 och godkänts av Kommunstyrelsen. Under 2019 kommer en säkerhetsskyddsanalys att genomföras i Borås Stad och dess bolag. Säkerhetsanalysen kommer att vara grunden för det fortsatta säkerhetsskyddsarbetet.

Civilt försvar

Centrala myndigheter och regeringen har ställt nya och höga krav på Sveriges kommuner vad gäller civilt försvar. För detta har extra medel tillsänts kommunerna för olika former av åtgärder.

Säkerhetsskyddsarbetet, krisberedskap och civilt försvar är nära relaterade till varandra och tillsammans med det ordinarie säkerhetsarbetet är CKS väl rustade för att möta de nya kraven avseende civilt

försvar 2019 under förutsättning att statliga medel fortgående tillförs.

Hemvärnsföreningar

Kommunens bidrag ska ge de lokala hemvärnsföreningarna förutsättningar att behålla sina lokaler. Bidraget beräknas till 206 tkr.

4.5.8 Markupplåtelse för flerbostadshus och industri

Upplåtelse av kommunal mark för näringsverksamhet avser främst tomträtter för flerbostadshus. Det finns även vissa tomträtter och arrenden för industriändamål och tekniska anläggningar. Den totala driftintäkten av dessa upplåtelser beräknas till cirka 5,9 mnkr. För fordonsanläggningen i Hällered är kapitalkostnaderna högre än arrendeintäkten. Målet är att på sikt nå full kostnadstäckning även för denna näringsverksamhet. Nya upplåtelser av tomträtt för industri och verksamheter sker bara undantagsvis.

4.5.9 Markupplåtelse för småhus

Upplåtelse av kommunal mark för bostadsändamål avser tomträtter och arrenden för småhus. Tomträttsavgälder för permanentbostäder beräknas ge en intäkt på cirka 6,5 mnkr. Tomträttsavgälder och arrenden för fritidsbostäder beräknas ge en intäkt på cirka 800 tkr.

Innehavare av tomträtter för småhus erbjuds att friköpa sina tomträtter. Nya upplåtelser sker bara undantagsvis. Intäkterna ökar vid den löpande omprövningen och höjningen av tomträttsavgälderna och uppräknig av arrendeavgifterna, men de totala intäkterna kommer på sikt att minska i takt med fortsatta försäljningar/friköp av tomträtter och vissa arrenden.

4.5.10 Vård och omsorg

Utifrån antalet kommuninvånare finansieras FoU-Sjuhärad Valfärd, som är ett kompetenscentrum för forskning och utveckling inom välfärdsområdet. FoU bedriver arbete kring behovsgrupperna: äldre, funktionshinder, missbruks- och beroendeproblematik, socioekonomisk utsatthet samt barn, unga och familjer i utsatta livssituationer.

4.5.11 Övrigt

Avser anslag till Borås Nämndemannaförening och kommunens insats för firandet av nationaldagen samt bidrag till Blå Stjärnans djursjukhus för jourverksamhet.

4.6 Kommungemensam verksamhet

4.7 Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Intäkter	116	0	0	0	0
Kostnader	-114 116	-115 594	-119 376	-118 100	1 276

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Buffert					
Nettokostnader	-114 000	-115 594	-119 376	-118 100	1 276
Kommunbidrag	114 000	114 000	115 950	118 100	2 150
Resultat	0	-1 594	-3 426	0	3 426
Akkumulerat resultat					
Nettoinvesteringar					

4.8 Nämndens uppgift

Under den kommungemensamma verksamheten samlas de verksamheter som inte har något direkt samband med Kommunstyrelsens egna verksamheter, men som ändå ansvarsmässigt budgeteras under Kommunstyrelsen.

De största posterna är avgiften till Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, och tillköp av kollektivtrafik för att höja ambitionsnivån för Västtrafik. Här ingår även avgifter till Sveriges Kommuner och Landsting, Sjuhärads kommunalförbund samt bidrag till Navet och PROTEKO.

4.9 Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för kommungemensam verksamhet 2019 blir 118,1 mnkr, vilket är en ökning med 4,1 mnkr. Utöver årlig uppräknings ingår det i kommunbidraget tillförda medel med 1 070 tkr för ökade avgifter till SÄRF, 140 tkr för ökad medlemsavgift till SKL samt 953 tkr för en höjd ambitionsnivå till Västtrafik.

4.10 Verksamhet 2019

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Övrig gemensam verksamhet					
Intäkt	116	0	0	0	0
Kostnad	-116	-116	-116	0	116
Nettokostnad	0	-116	-116	0	116
Bidrag till samarbetsorganisationer					
Intäkt					
Kostnad	-17 265	-17 925	-18 700	-17 700	1 000
Nettokostnad	-17 265	-17 925	-18 700	-17 700	1 000
Näringslivsfrämjande åtgärder					
Intäkt					
Kostnad	-1 995	-2 181	-2 176	-2 030	146

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Nettokostnad	-1 995	-2 181	-2 176	-2 030	146
Räddningstjänst					
Intäkt					
Kostnad	-81 800	-81 800	-84 270	-84 270	0
Nettokostnad	-81 800	-81 800	-84 270	-84 270	0
Kommunikationer					
Intäkt					
Kostnad	-12 940	-13 572	-14 114	-14 100	14
Nettokostnad	-12 940	-13 572	-14 114	-14 100	14
Ekonomiskt bistånd					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					

Tkr	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2019:2	Förändring
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Totalt					
Intäkt	116	0	0	0	0
Kostnad	-114 116	-115 594	-119 376	-118 100	1 276
Nettokostnad	-114 000	-115 594	-119 376	-118 100	1 276

Ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter

4.10.1 Förändring i budget 2019:2 jämfört med budget 2019:1

Flera av verksamheterna under kommundemensamt kommer att få högre avgifter än uppräknningen under 2019. Ramen utökas därför med 2 150 tkr för ökade avgifter till SÄRF, ökad medlemsavgift till SKL samt en höjd ambitionsnivå till Västtrafik.

Däremot skjuts inte medel till för ökad hyra för PROTEKO samt kostnaden för STIM, dessa får finansieras inom ram. Budgetmedel erhålls inte heller för den nytillkomna kostnaden för dataskyddsbud på 1 000 tkr, utan den ska fördelas ut på samtliga nämnder och bolag.

4.10.2 Övrig gemensam verksamhet

Kostnaden för STIM budgeteras till 88 tkr och för Sami till 28 tkr. Det har inte tillförts några budgetmedel för kostnaderna.

4.10.3 Bidrag till samarbetsorganisationer

Avgiften till Sveriges Kommuner och Landsting beräknas till 2 970 tkr, till Sjuhärads Kommunalförbund 8 835 tkr samt till Navet 5 895 tkr. Från och med 2019 tillkommer en kostnad på 1 000 tkr till Sjuhärads Kommunalförbund för dataskyddsbud. Det tillförs inte budgetmedel för kostnaden utan istället ska den utfördelas på samtliga nämnder och bolag.

4.10.4 Näringslivsfrämjande åtgärder

Borås Stad svarar för hyran för stiftelsen PROTEKO:s lokaler. Hyran beräknas till 2 176 tkr men

budgetmedel har erhållits motsvarande 2 030 tkr.

4.10.5 Räddningstjänst

Kommunerna Borås, Bollebygd, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn har bildat Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Borås Stad har en fast andel på 49,8 % av förbundets kostnader under de närmaste tre åren, för 2019 beräknat till 84,3 mnkr.

4.10.6 Kommunikationer

Västtrafiks utbud följer trafikförsörjningsplanen. Kommunerna kan genom tillköp höja ambitionsnivån. Borås Stad gör tillköp av gratis resor för pensionärer under lågtrafik, gratis resor för färdtjänstberättigade, enhetstaxa samt flextrafik till en sammanlagd kostnad av 14,1 mnkr.

5 Verksamhetsmått

5.1 Bostäder

5.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Förtätning av stadskärnan, antal nyinflyttade till centrum.	30	200	
Antal nya bostäder i detaljplan i stadskärnan.	130	100	
Antal nyproducerade bostäder i Borås tätort	373	600	
Antal nyproducerade bostäder utanför Borås tätort	68	100	
Antal nya bostäder i detaljplan utanför stadskärnan.	980	500	

5.2 Egen organisation

5.3 Sysselsättning

5.3.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Sysselsättningsgrad (20-64 år), %.	79	78	78

5.4 Handel och företagande

5.4.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Handelsindex - attraktiv handel.	102	109	100
Tillgång till mark för företagande	250 000	250 000	250 000

6 Investeringar

Investeringsprojekt

Projekt	Total utgift	Prognos tom 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	394 700	35 000	31 000	36 000	8 000
Utbyggnad av industriområde Viared Norra	50 000	400	0	0	1 400
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	40 000	0	0	0	1 400
Utbyggnad av övriga industriområden	30 000	0	5 000	10 000	15 000
Utbyggnad av bostadsområden	30 000	0	5 000	10 000	15 000
Inköp av fastigheter	120 000	116 000	40 000	40 000	40 000
Utbyte av infartsskyltar	3 500	0	3 500	0	0
Summa	668 200	151 400	84 500	96 000	80 800

Försäljning

Projekt	Total försäljning	Prognos tom 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Försäljning av industritomter (exploatering)	0	-65 000	-60 000	-40 000	-30 000
Försäljning av bostadstomter (exploatering)	0	-700	-5 000	-10 000	-10 000
Försäljning av övriga fastigheter	0	-290 000	-20 000	-20 000	-20 000
Summa	0	-355 700	-85 000	-70 000	-60 000

Utbyggnad av industriområden

Totalkostnaden för området Viared Västras utbyggnad inklusive markinköp och forceringsarbete uppgår till cirka 394,7 mnkr. I detta belopp ingår även Vattenfalls flytt av kraftledning samt projekteringskostnader. Projektet pågår fram till cirka år 2025. Exploateringen orsakar ökad trafik i Nabbamotet och kapacitetshöjande åtgärder genom ramper och rondeller behöver göras, vilket medför projekterings- och anläggningskostnader på cirka 25 mnkr under 2019 och 2020. Detta innebär behov av ytterligare investeringsmedel utöver beviljade.

Viared Norra är klart med undantag av toppbeläggning som görs tidigast 2021.

Nordskogen är klart med undantag av toppbeläggning som görs tidigast 2021.

Utbyggnad av övriga industriområden omfattar initiala utredningsarbeten för bland annat Galtbacken och Kyllared.

Utbyggnad av bostadsområden

Utbyggnad av Dammsvedjan och Kadriljgatan är klara. Endast beläggningsarbeten återstår under 2019. Under perioden kan detaljplaner för nya bostadsområden komma att antas vilket i så fall innebär en påbörjan av exploateringsutbyggnad.

Inköp av fastigheter för utbyggnadsområden

Strategiska markinköp för främst verksamheter, bostäder samt allmänna ändamål.

Utbyte av infartsskyltar

Tre nya infartsskyltar behöver köpas in för att ersätta de befintliga skyltarna som är byggda med gammal teknik. Det råder brist på reservdelar vilket gör att skyltarna kommer att stå släckta när de går i sönder.

Försäljning av industritomter

Försäljning av tomtmark inom industriområdena Viared Västra, Viared Norra samt Nordskogen.

Försäljning av bostadstomter

Bostadstomter inom exploateringsområden avser Metergatan och Sparsör. Områden till försäljning för flerbostadshus är projekt i pågående detaljplaner.

Försäljning av övriga fastigheter

Avser försäljning av tomträttsfastigheter, arrendetomter, industrimark inom äldre verksamhetsområden, mark för övriga ändamål t.ex. centrumverksamhet samt mark och fastigheter som finns i kommunens markreserv och som inte längre behövs inom den kommunala verksamheten.